

az irodalmi zarándokút állomáshelyeit többek között Kazinczy Ferenc, Kölcsey Ferenc, Petőfi Sándor, Ady Endre és Arany János neve fémjelzi. A lankás dombokból álló Szilágyságot református falvai teszik különösen vonzóvá, néhány templom festett kazettás mennyezete még a híres kalotaszegi templomokon is túlesz szépségben és változatosságban.

■ A Nagyváradtól délkeleti irányban fekvő Bihar-hegységben találjuk Erdély legkülönlegesebb barlangjait, meseszerű cseppkőbarlangoktól a fagyos jégbarlangig. A barlangok közelében fekvő pádisi karsztvidék Erdély legváltozatosabb túraútvonalait kínálja a természet szerelmeseinek, kezdő és profi túrázók itt egyaránt megtalálják a számukra megfelelő útvonalakat. Végül a régiségek, népi csecsebecsék gyűjtői a Kárpát-medence legnagyobb kirakodóvásárán, a körösfeketetői vásáron egy-egy ritka kincs fölött alkudozva élhetik ki szenvedélyüket.

Partium

Nagyvárad szecessziós belvárosa > 84. old.

A szecessziós séta során pazar nagypolgári paloták, elvarázsolt lakóházak, szemet gyönyörködtető kapuk és erkélykorlátok kísérik utunkat.

Nagyvárad zsinagógák > 88. old.

Két frissen felújított zsinagóga és egy kitűnő múzeum idézi fel a századforduló virágzó zsidó közösségének emlékét.

Kölcsey Emlékmúzeum, Szödemeter > 106. old.

A 2019-ben átadott múzeum a partiumi irodalmi emlékhelyek közül a leg gondolatébresztőbb kiállítással büszkélkedhet, érdemes minden látnivalót alaposan végigbongészni.

Szilágylompéti református templom > 110. old.

Meglepően látványos mennyezeti kazettákra, izgalmas bibliai motívumokra számíthatunk ennek az alig ismert szilágy-sági falunak a református templomában.

Kiskohi medvebarlang > 113. old.

Bár sorra jelennek meg a vetélytársak, még mindig a kiskohi a legszebb cseppkőbarlang Erdélyben.

NAGYVÁRAD BELVÁROSA

A SEBES-KÖRÖS PARTJÁN

Nagyvárad békebeli hangulata a Sebes-Körös fűzfákkal szegélyezett partszakaszán, az **Ezredévi emléktéren** (*Piața Libertății*) sétálgatva élhető át a legjobban. Mielőtt azonban ideérünk, álljunk meg a Rimanóczy Kálmán utca (*Str. Iosif Vulcan*) 11. szám alatt található, a Vágó fiérek által bécsi secessziós stílusban tervezett **Darvas-La**

Roche háznál (1912). Az épület valaha egy helyi faipari nagyvállalat irodájaként működött, és azóta is őrzi a cég két tulajdonosának, Darvas Józsefnek és a svájci Alfred la Roche bankárnak a nevét. A házban kiállításokat, kulturális rendezvényeket tartanak, csodáljuk meg a színes üveglakokat, a tűzpiros Zsolnay-keramiából készült kutat és az épület teraszáról a Cion

amelynek eredményeképp 1568-ban – a szintén szász Dávid Ferenc hatására – a kolozsvári polgárok a legprogresszívebb hitre, az unitáriusra tértek át. Kolozsvár a színjátszás történetében szintén úttörő szerepet játszott: 1792-ben a főtér egyik lakóépületében lépett fel az első magyar nyelvű színtársulat, 1821-ben pedig a Farkas utcában kezdte meg működését az első magyar kőszínház.

Egy nap a városban

REGGELI • Roots kávézó

DÉLELŐTT • Fő tér és az Óvár
látnivalói

EBÉD • 1568 Bistro

DÉLUTÁN • Farkas utcai templom,
Házsongárdi temető és Sétatér

VACSORA • Rhédey Café

Egyetemisták és fesztiválozók

Kolozsvár jelenleg – Bukarest mellett – Románia legfontosabb egyetemi városa, a Babeş-Bolyai Tudományegyetem román és magyar diákok tízezeit vonzza a városba. Nyáron a diákok hazamennek, az egész évben telt házzal működő kocsmák, szórakozóhelyek nagy része ilyenkor kiürül, a diákok helyét azonban egyre inkább átveszik a Kolozsvárra kíváncsi angolszász, francia és német vendégek. A nyári látogatók számát jelentős mértékben növeli, hogy Kolozsvár az utóbbi években felkerült az európai fesztiválvárosok térképére is: százezrek látogatnak a városba a különböző díjakat elnyert két fesztivál, az Untold és a Jazz in the Park miatt, de sokan töltenek hosszabb időt Kolozsváron a közeli Bonchidán megrendezett Electric Castle idején is.

Látnivalók

Kolozsvár 14-15. században kialakult **belvárosa** észak-déli irányban a Kis-Szamos-tól a Petőfi utcáig (*Str. Avram Iancu*), míg kelettől nyugat felé a Szent György tértől (*Piața Lucian Blaga*) a Bocskai térig (*Piața Avram Iancu*) terjed; központja a Szent Mihály-templom által uralt **Fő tér** (*Piața Unirii*). A belvároson belül, a Fő tértől északnyugati irányban elterülő apró utcák alkotják a még régebbi városmagot, a 13. században – a római Napoca erődtítmény helyén – szászok által felépített, úgynevezett **Óvárat**. Az Óvárat és a mai belvárost is falak vették körbe, amelyeket néhány bástya kivételével a 19. század folyamán lebonttak. A Fő tértől délre, a **Farkas utca** (*Str. Mihail Kogălniceanu*) környékén működnek

a város történelmi iskolái, a belváros keleti és nyugati végében pedig Kolozsvár századfordulós középületeit kereshetjük fel. A központtól szintén déli irányban fekszik a híres Házsongárdi temető, az erdélyi magyar kultúra egyik legfontosabb emlékhelye.

Ami az utcaneveket illeti, a kolozsvári magyarok igen gyakran az utcák magyar elnevezését használják, az egészséges román utcanévtáblák ellenére ez a mai napig élő dolog Kolozsváron. Végül fontos tudnivaló, hogy a városközpontban hosszú dugókra és parkolási nehézségekre számítsunk, ezért az autót érdemes minél hamarabb egy parkolóházban elhelyezni.

i Információs iroda

Deák Ferenc u./B-dul Eroilor 6-8,
tel: 0264-452-244

Fesztiválok Kolozsváron

Kolozsvári Magyar Napok

Az augusztus 20-a körül tartott, egyhetes rendezvénysorozaton (<https://magyarnapok.ro>) az erdélyi magyar és a magyarországi kulturális élet szereplői vesznek részt. A város különböző helyszínein zajló, rendkívül gazdag programban egyebek mellett koncertek, könyv- és filmbemutatók, színházi előadások, táncházak és borkóstolók is helyet kapnak.

UNTOLD Fesztivál

Az augusztus eleji négynapos rendezvény (<https://untold.com>) elsősorban az elektronikus zene kedvelőinek szól. A több mint 300 ezer vendéget fogadó, nemzetközi fesztivál viszonylag új, 2015 óta rendezik meg, és mindjárt az első

évben elnyerte az Európa legjobb nagyfesztiválja-díjat.

TIFF - Erdélyi Nemzetközi Filmfesztivál

Románia legjelentősebb nemzetközi filmfesztiváljának (<https://tiff.ro>) szintén Kolozsvár ad otthont. A május végén, június elején megrendezett tíznapos fesztivál az utóbbi időben már több mint százezer érdeklődőt vonzott.

Jazz in the Park

Végül, a jazz kedvelőinek is érdemes Kolozsvárra figyelniük: a június végén, július elején sorra kerülő jazz fesztivál (www.jazzinthepark.ro) 2019-ben elnyerte az Európa legjobb kisméretű fesztiválja címet.

a századfordulón pedig még kabaréelőadásokat is tartottak a Biasiniben.

Az épület a békebeli emlékek mellett a Funar-korszak egyik jellegzetes örökségét is magán viseli. A rendszerváltás óta a Petőfire utaló emléktáblánál koszorúznak a március 15-ére emlékező kolozsvári magyarok, feltehetően ezzel összefüggésben helyezték el 1996-ban azt a román és angol nyelvű táblát, amely szerint 1848-ban a románoknak a magyar arisztokrácia ellen vívott harcában 40 ezer románt gyilkoltak meg, és 230 falut romboltak le.

HÁZSONGÁRDI TEMETŐ

A legendás temető (*Cimitirul Central; ápr-nov közepe 8.00-21.00, nov közepe-márc 8.00-17.00*) az évszázadok alatt valóságos erdélyi panteonná nőtte ki magát: vallási hovatartozástól függetlenül ide temetkez-

tek az Erdély életére legnagyobb hatást gyakorló tudósok és művészek, befolyásos erdélyi családok, híres emberek. Érdemes hosszan barangolni a domboldalra felkaspaszkodó sírkert labirintusszerű ösvényein, elmerengeni a művészi szépségű síremlékek és családi kripták között, végigbetűzni az ősi feliratokat.

Itt találjuk a reformáció Kolozsvárának meghatározó alakjait, mint például a legendás nyomdászt, **Misztótfalusi Kis Miklóst** (1605-1702) és a kora legnagyobb pedagógiai szaktekintélyének számító **Apáczai Csere Jánost** (1625-1659) vagy a 19. századi Erdély tudományos életének nagyjai közül **Brassai Sámuel** polihisztort és a legjelentősebb erdélyi tudományos társaságot, az Erdélyi Múzeum-Egyesületet megalapító **gróf Mikó Imrét**. Természetesen a Házsongárdi temetőt válasz-

A művész gróf

A régi Erdélyből – Mikó Imrétől Orbán Balázsig – számos olyan különleges tehetségű embert ismerünk, akik közéleti tevékenységük mellett az élet más területén is kimagasló teljesítményekre voltak képesek. Valószínűleg az utolsó és egyúttal a legsokoldalúbb közülük Bánffy Miklós (1873-1950) erdélyi mágnás, a bonchidai kastély utolsó ura volt, aki egyszerre volt politikus, író, színházi rendező, díszlet- és jelmeztervező, festő és könyvillusztrátor.

A polihisztnak tartott, rendkívüli műveltségű gróf jogi tanulmányokat végzett; az első világháború előtt több cikluson át országgyűlési képviselő volt, 1906 és 1909 között pedig Kolozs vármegye főispáni tisztségét is ellátta. Rendkívüli művészi érzékéről tanubizonyoságot téve 1912 és 1918 között nagyszerű díszleteket és jelmezeket tervezett a budapesti Operaház előadásai számára. Tehetsége ekkor már széleskörűen ismert volt, nem véletlen, hogy őt bízták meg IV. Károly 1916 decemberi koronázási ünnepségének vizuális megtervezésével, díszleteinek kidolgozásával. Közvetlenül a Trianon utáni időszakban rendkívüli feladatot vállalt magára: 1921 április és 1922 decembere között a teljes nemzetközi elszigeteltségben tevékenykedő Bethlen-kormányban a külügyi tárcát vezette. Komoly diplomáciai szerepe volt az 1921-es soproni népszavazás megszervezésében, abban, hogy az antant hatalmak, és különösen az osztrák fél a kezdeti merev ellenállás után végül elfogadták, hogy népszavazás döntsön a város hovatartozása felett.

Benedek Elekhez hasonlóan 1926-ban ő is visszatért Erdélybe, és életét a kisebbségi sorba került erdélyi magyar közösség kulturális élete megszervezésének szentelte. A birtokainak nagy részét ekkorra már elvették, de a bonchidai kastély környéki uradalmat sikerült megtartania. A két világháború közötti legjelentősebb erdélyi magyar irodalmi folyóirat, az Erdélyi Helikon főszerkesztője lett, és fontos szerepet vállalt a kolozsvári Erdélyi Szépművés Céh könyvkiadó munkájában is. Kisbán Miklós írói álnéven drámákat és novellákat írt, sőt könyvillusztrációkat is készített, többek között Tamási Áron nagyszerű könyveibe.

Főműve, az 1930-as években megírt *Erdély Trilógia* a Monarchia utolsó éveibe, különösen a magyar arisztokrácia fényűző életébe nyújt lebilincselően érdekes, sokszor kritikai hangvételű betekintést. A nyelvi fordulatokban gazdag művet számos világnyelvre lefordították, és 2019 óta a közelről érintett román közönség is az anyanyelvén olvashatja. A román olvasók a könyvből hiteles képet kaphatnak arról, hogyan látta a román történelmi emlékezetben sokszor erős kritikával illetett magyar arisztokrácia egyik emblematisz képviselője a korabeli erdélyi világot.

A Budapesten elhunyt gróf hamvait csak 1976-ban hozták haza Kolozsvárra, a Házsongárdi temetőben lévő családi kriptába. Évtizedeken át keveset beszéltek róla Erdélyben, de ma már ez is változóban van: a tervek szerint a bonchidai kastélyban néhány éven belül kiállítás formájában szeretnének emléket állítani a művész gróf számára.

nak. Marosszentanna felé Marosvásárhely központjából Mezőcsávás irányába kell elindulni, majd az úton tábla jelzi a letérőt Marosszentanna felé.

MAROSSZENTGYÖRGY

A Szászrégen irányában, a központtól szintén hat kilométerre fekvő Marosszentgyörgyön (*Sângeorgiu de Mureș*), a Hotel Apollo mellett működik a környék legmodernebb **sós vízű strandja** és gyógykezelő központja (www.clubapollo.ro). Az egyedülállóan magas só- és jódtartalmú víz elsősorban idegrendszeri és nőgyógyászati betegségekre ajánlott, de lehet kérni izsappakolást is reumára, illetve különböző bőrbetegségekre.

Étkezés

REGGELI

Pékségek

Kitűnő pékség és kávézó a főtéren lévő, rusztikus hangulatú **Country Bread**, ahol egybekel mellett *quiche lorraine*-t, tejfőlős-szilvás pitét vagy akár egy pohár finom, friss limonádét is rendelhetünk. A katolikus templom közelében lévő **Eldi** pékségben szintén impozáns péksütemény-választékot kínálnak, mákos kiflitől a túrós táskáig. A Country Bread és az Eldi a város legjobb reggelizőhelyei közé tartoznak.

PROFI ÉS ALTERNETÍV

Kávézók

A főtéren lévő **Café Frei** (www.cafefrei.com) lenyűgöző betekintést nyújt a világ különböző országainak kávékultúrájába, ha jó kávé szeretnénk, itt érdemes próbálkozni. Nem messze innen, a Bolyai utcában bújik meg a magyar diákok körében hosszú évek óta rendkívül népszerű **Café Tutun**. Az apró kávézóban rendszeren tartanak programokat, jam session-tól stand-up comedy-ig, figyeljük a Tutun Facebook oldalát.

MAGYAR KOCSMA

G. Café

Kőr u./Str. C. Vodă 33, tel: 0772-292-460
A magyar fiatalok másik fontos találkozóhelye a romkocsmá stílusú, hangulatos kerthelyiséggel rendelkező G. Café. Akár ehetünk is itt, a füstölt csülökkel töltött lán-gos például biztosan nem okoz csalódást.

HAMBURGER

Butcher's kitchen

Rózsák tere/P-ta Trandafirilor 13, tel: 0771-462-591

Hamburgerezni a rusztikus hangulatú, minőségi alapanyagok használatára büszke Butcher's kitchenbe menjünk.

ÁRNYÉKOS

Nyári Kert

Rózsák tere/P-ta Trandafirilor 36-38.

Nyári sörözéshez a legkellemesebb az árnyékos, szintén főként magyarok által látogatott Nyári Kert. Az ital mellé hamburgert, pizzát, miccset vagy akár *papa-nagi*-t (tehetőrs fánk áfonyaszósszal) is rendelhetünk.

NAGYVÁROSI

B.EAT

Rózsák tere/P-ta Trandafirilor 52, tel: 0265-250-201

A modern, barátságos, enyhén „ipari” hangulatú B.EAT a főtér legtrendibb magyar étterme. A kínálatban sült kacsacomb és erdélyi csirkepaprikás is szerepel, amelyekhez a kitűnő borkínálatból válogathatunk. Érdemes figyelni a napi menüt is.

ELEGÁNS

Petry Bisztró Grill & Wine

Rákóczi lépcső/Aleea Scăricica 1, tel: 0725-510-511, www.petrybistro.ro

A magas színvonalú, rendkívül hangulatos vendéglő kínálatában kreatív elkészített fogások szerepelnek, az eperkrémleves

BRASSÓ

zatán Brassó város címerét ismerhetjük fel. Ma a **történeti múzeum** (*Muzeul de Istorie*; www.brasovistorie.ro, k-v: 10.00-18.00, 7/4/1,50 lej) működik benne, ahol a város középkori és újkori történetének emlékei, például céhes mesterek munkái (díszes záruk, céhes ládák) vagy egy régi gyógyszerár berendezése látható.

A Borszék rajongók számára érdekes lehet a fürdővárost bemutató német nyelvű kiadvány (1844) az orvostörténeti részlegen. A kiállítás alapos felújításra szorul, ha várostörténeti emlékeket szeretnénk nézegetni, a közelben lévő Városi Civilizáció Múzeuma (lásd lejjebb) valószínűleg emlékeztetesebb élményt nyújt.

Arad

Arad • 159.000 lakos • 78% román, 10% magyar

Az aradi vértanúk emlékhelyein kívül a város tartogat jó néhány vidámabb lát-
nivalót is, amelyekért akár egy teljes napot érdemes eltölteni a városban. Arad
talán nem olyan sokszínű és nincs is olyan jó állapotban, mint a vidék másik
nagyvárosa, Temesvár, de a lenyűgöző látványt nyújtó Szabadság-szobor, a Kul-
túrpalota díszes termei és a Városháza színes üveglakai így is felejthetetlen
élményt jelentenek. A városképet meghatározó épületek közül sokat, például a
Kultúrpalotát, az evangélikus templomot és számos magánépületet Arad leghí-
resebb építésze, a 20. század elején alkotó Szántay Lajos tervezett.

Aradról elsőként szinte mindenkinek az 1848-49-es szabadságharc és az itt kivég-
zett 13 vértanú jut eszébe. A szabadságharc idején az aradi vár sokáig osztrák ké-
zen volt, hónapokon át a várból lötték a császáriak a várost, és csak 1849 júliusában
engedték át a magyar honvéds csapatoknak. Később az előrenyomuló orosz seregek
miatt a magyar kormány a székhelyét Aradra helyezte át, majd Kossuth itt adta
át a hatalmat Görgeynek. A szabadságharc tábornokait a várban, illetve a vár kö-
zelében végezték ki, az 1850-es években pedig a forradalom számos résztvevője
raboskodott az aradi vár börtönében.

A 20. század elején még 70 százalékban magyar ajkú város nemzetiségi összetétele
már a 30-as években elbillent a románok javára, jórészt a román többségű Arad
megyei falvakból történő betelepülés következtében.

Látnivalók

A város hosszú főtere, a **B-dul Revoluției**
a 19. század végének és a 20. század elejé-
nek világát idézi. Ez a város kereskedelmi
életének központja, és itt találjuk a város
díszes középületeit is, a városházától a
színházig. A B-dul Revoluției-től délre eső
régi városrész kevésbé látványos, ide leg-
inkább az aradi zsidó és szerb közösség
emlékei miatt érdemes elsétálni. A Sza-
badság-szobor, az aradi vár és az aradi
vértanúk emlékműve a központtól kissé
távolabb helyezkedik el.

A főtér környéke

PÁDUAI Szent ANTAL-KATEDRÁLIS

A főtér körüli épületek közé beékelődő,
eklektikus stílusú templom (*Domul Roma-
no-Catolic*) 1904-ben épült, a homlokzatát
díszítő két korinthuszi oszloppár között
Michelangelo *Piétá*-jának másolata tekint
le a látogatókra. A templom a **minorita
rendhez** tartozik, amelynek tagjai az Assisi
Szent Ferenc által felállított szabályokat kö-
vetik azzal az eltéréssel, hogy bizonyos elő-
írásokat a ferenceseknél kevésbé szigorúan
értelmeznek (lehet például jövedelmük).